

Una Bauer

Predstava koje neće biti

Na ovogodišnjem Eurokazu premijerno su izvedene još dvije Eurokazove koprodukcije, i to predstava "Viva Verdi" u suradnji s projektom Via Negativa (Ljubljana), zagrebačkim HNK i Tetrom &TD, te "Korcsula", mađarskog ansambla Béla Pintér es Tarsulata.

Via Negativa dugogodišnji je projekt redatelja Bojana Jablanovca i dramaturginje Nane Milčinski, koji kombinira kršćansku motiviku (učenje o sedam smrtnih grijeha) s istraživanjem u polju teatralnosti. Naslov projekta jasno upućuje na pritom odabranu strategiju, budući da je via negativa teologija koja znanje o Bogu pokušava doseći opisujući ono što Bog nije, kako bi upravo nadilaženjem riječi, u svojevrsnom misticizmu, došla do prave prirode božanskog. I uistinu, put Jablanovca i njegovih izvođača je upravo višestruka, paralelna, ustrajna negacija – od uvodnog verbalnog i doslovnog pišanja po selektorskom konceptu / programskoj knjižici Eurokaza i deklarativnog odustajanja od "marketinških strategija selektorice festivala", preko proglašavanja da predstave neće biti iako nije otkazana, razotkrivanja vlastitih jednostavnih dramaturških taktika, korištenja fizioloških funkcija (pišanja, povraćanja, znojenja), karakterističnih u performansu, kao negacije teatarskog čina da postoji jedino u iluziji do potpuno arbitrarnog (ne) korištenja Verdija u predstavi naslovljenoj Viva Verdi i ne-kombiniranja opere i performansa. Kad Barbara Matijević nakon sat vremena intenzivnog plesnog napora na pozornici HNK uspije proizvesti 32 kapi znoja, a izvođač koji je tijekom cijele predstave samo sjedio u vreći za smeće napuni dvije gotovo pune čaše, potvrđuje se dobro poznati uvid da je svaki ljubitelj cinizma i ironije zapravo prerušeni nepopravljivi romantik - zen budist wannabe, te da se u korijenu Jablanovčeve negacije krije dubokoreligiozna i dirljiva težnja prema svetosti i ozbiljnosti teatarskog čina, ali i jedna od nesretnih popratnih pojava, emocionalna manipulacija publike. Nizanjem individualnih točki izvođača, od kojih se neke vrte oko provjerenih emotivnih okidača, bolnih priznanja i verbalnog izvrtanja utrobe pred publikom, neke su zalutale iz drugih predstava i pokušavaju se spasiti, a neke upotrebom napornih fizičkih radnji opravdati svoje prisustvo, isprekidane zborom HNK i Verdijevim arijama, Jablanovec možda ne provodi istraživanje u polju teatralnog, nego samo preslagivanje i re-kombiniranje postojeće problematike, ali proizvodi smijeh i živo-zabavno kazalište na koje bi trebalo voditi srednjoškolce u sklopu imaginarnog nacionalnog programa "nagovor na kazalište".

Kao i Jablanovčeva Viva Verdi, i Korcsula Béle Pintéra Eurokazova je produkcija, koja je napravljena u potpunosti u "radionici" tog mađarskog redatelja, na sezonski aktualnu "hrvatsku" turističku temu. Groteskno začudno iščašen Pintérov strogo narativni svijet upoznali smo na prošlogodišnjem Eurokazu kad je gostovao s izvrsnom Seljačkom operom. Iako je Korcsula vrlo uspješna u

prokazivanju "kulturnih nelagoda" oko kojih se vrte ljetni kratkotrajni susreti nacionalno-lokalnih kolorita idealni za proizvodnju stereotipa, ono što joj nedostaje u usporedbi sa Seljačkom operom je forsiranje složenosti isprepletenih narativnih linija koje se na kraju spektakularno kataraktički raspliću, što je jedan od najsigurnijih modela proizvodnje užitka. Kad se ta vještina u naraciji kombinira sa svojevrsnim glumačkim "amaterizmom" ili svjesno odabranom naivnošću, garnirana s vonjem vlažnog podruma obiteljsko-seksualne bijede, dobija se vrhunski Pintérov kazališni proizvod, koji je ovdje umalo iskliznuo.